

BM-II.059.1.230.2024

Warszawa /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na wystąpienie znak: K10INT2422, z którym przesłana została interpelacja wniesiona przez Panią Posel Karinę Bosak w sprawie korzystania z ulgi Mały ZUS Plus od 2024 r. przez przedsiębiorców opłacających obniżone składki w latach 2019-2021, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Ulgę „Mały ZUS Plus” tworzy obniżona składka dla małych przedsiębiorców (z przychodem za poprzedni rok nieprzekraczającym 120 tys. zł), której wysokość obliczana jest od podstawy równej połowie przeciętnego dochodu przedsiębiorcy z poprzedniego roku. „Mały ZUS plus” wprowadzono przepisami obowiązującymi od 1 stycznia 2019 r. Z ulgi „mogą w dalszym ciągu korzystać przedsiębiorcy, którzy byli jej beneficjentami przez 36 miesięcy kalendarzowych w ciągu ostatnich 60 miesięcy kalendarzowych. Pierwsi uprawnieni - przy założeniu ciągłości prowadzonej działalności gospodarczej - opłacali obniżone składki na ubezpieczenia społeczne „Mały ZUS plus” od stycznia 2019 r. do grudnia 2021 r., a następnie, w latach 2022–2023, płacili je na zasadach ogólnych.

W obowiązującym stanie prawnym, w odniesieniu do rzeczonyj grupy, możliwe jest przedstawienie dwóch odmiennych interpretacji przepisów, od których zależy, na jakich zasadach jej przedstawiciele będą mogli ponownie korzystać z „Małego ZUS plus”.

W myśl pierwszej, badanie warunku „36/60” następuje raz w roku - w styczniu albo w innym pierwszym miesiącu prowadzenia działalności w danym roku (co uniemożliwia powrót do ulgi w trakcie roku kalendarzowego), a badanie przypada na pierwszy dzień tego miesiąca. W takim ujęciu osoby z przywołanej grupy mogłyby skorzystać ponownie z „Małego ZUS plus” od stycznia 2025 r. Taką interpretację, jako podstawę zajmowanego w sprawie stanowiska, przyjmuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Drugi sposób odczytania przepisów zakłada, że przedsiębiorca może korzystać z „Małego ZUS plus” przez 36 miesięcy, po czym, na okres 24 miesięcy, traci tę możliwość, by po upłygnięciu rzeczonyj okresu odzyskać ją na kolejne trzy lata. Zgodnie z tym stanowiskiem powrót do ulgi jest możliwy w każdym momencie roku. W rezultacie osoby z przywołanej grupy mogłyby powrócić do stosowania „Małego ZUS plus” od 2024 r. i opłacać ponownie obniżone składki, uzależnione od średnich dochodów uzyskiwanych przez danego przedsiębiorcę. Za taką interpretacją przepisów opowiada się Rzecznik Małych i Średnich Przedsiębiorców.

Zarówno pierwsza, jak i druga interpretacja dotyczy art. 18c ust. 11 pkt 6 ustawy z 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 497, dalej u.s.u.s.).

Za stosowanie przepisów określających, kiedy można powrócić do korzystania z „Małego ZUS plus”, w tym ich wykładnię, odpowiada Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie ma możliwości wydawania ZUS poleceń, a jego stanowisko nie jest środkiem umożliwiającym wiążącą zmianę praktyki stosowania prawa przez ZUS – cel ten realizują indywidualne interpretacje składkowe, przewidziane w art. 83d u.s.u.s. oraz art. 34 ustawy z 6 marca 2018 r. Prawo przedsiębiorców (Dz. U. z 2024 r. poz. 236), wydawane w stosunku do przedstawionego przez przedsiębiorcę stanu faktycznego oraz zajętego przez niego stanowiska, dotyczącego interpretacji przepisów u.s.u.s. Podkreślić należy, że indywidualne interpretacje składkowe wydawane są przez ZUS w formie decyzji, od której przysługuje odwołanie do sądu powszechnego.

Każdy przedsiębiorca, wobec którego ZUS stwierdził brak możliwości skorzystania z ulgi „Mały ZUS plus”, może również kwestionować stanowisko ZUS w swojej indywidualnej sprawie, składając wniosek o rozstrzygnięcie jej w drodze decyzji.

Jak wskazuje w swoich wyjaśnieniach Zakład Ubezpieczeń Społecznych, obowiązujące przepisy prawa, a w szczególności art. 83 w związku z art. 38 ust. 1 u.s.u.s., wyznaczają podstawę normatywną do wydawania przez ZUS – jako podmiot realizujący zadania z zakresu ubezpieczeń społecznych – decyzji rozstrzygającej spory dotyczące obowiązku ubezpieczeń społecznych. W tym kierunku wypowiedział się także Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z 6 września 2006 r. sygn. akt III UZP 4/05, OSNP 2007, Nr 3–4, poz. 51, przyjmując, że obowiązek wydania decyzji przez organ ubezpieczeń społecznych, w razie sporu dotyczącego obowiązku ubezpieczeń społecznych, obejmuje również wydanie decyzji dotyczącej zakresu i wymiaru składek z określonego obowiązkowego ubezpieczenia społecznego. Przepisy art. 48b u.s.u.s. uprawnia także ZUS do podejmowania czynności, które skutkują zastąpieniem płatnika składek w wykonaniu jego własnych obowiązków sporządzania i przedkładania w ZUS dokumentów ubezpieczeniowych (zgłoszeniowych oraz rozliczeniowych).

Odnosząc się do zgłoszenia Rzecznika Małych i Średnich Przedsiębiorców, zgodnie z którym *„Zakład przestrzega o możliwości nałożenia kary grzywny w wysokości do 5000,00 złotych za składanie rzekomo nieprawidłowych dokumentów ubezpieczeniowych, pomimo iż nie dysponuje prawomocnym orzeczeniem sądu powszechnego”*, informuję, że otrzymałem z ZUS zapewnienie ustosunkowania się do tego zarzutu w oparciu o analizę akt, która możliwa będzie po wskazaniu spraw konkretnych ubezpieczonych.

Z informacji przekazanych przez ZUS wynika, że zidentyfikował on około 4700 ubezpieczonych, którzy złożyli dokumenty ubezpieczeniowe do „Małego ZUS plus” w styczniu 2024 r. pomimo, że zgodnie ze stanowiskiem ZUS, nie byli uprawnieni do skorzystania w 2024 r. z tej ulgi. Złożone dokumenty zostały poddane weryfikacji przez terenowe jednostki organizacyjne ZUS w kontekście indywidualnej oceny co do prawidłowości ich złożenia i możliwości skorzystania od stycznia 2024 r. z „Małego ZUS plus”.

Jak informuje ZUS, aktualnie prowadzone są weryfikacje w stosunku do 33 osób w przedmiocie prawa do skorzystania z ulgi w opłacaniu składek na ubezpieczenia społeczne.

Omawiane przepisy, które przygotował rząd Prawa i Sprawiedliwości, sformułowane zostały w sposób niejednoznaczny. Ich wykładnia była w przeszłości, przed grudniem 2023 r., przedmiotem uzgodnień między ZUS, ówczesnym Ministerstwem Rodziny i Polityki Społecznej oraz Ministerstwem Rozwoju i Technologii. Nieprecyzyjne brzmienie przepisów

powodowało i wciąż powoduje, że wśród płatników składek i zainteresowanych tą problematyką środowisk wstępują wątpliwości co do ich obowiązującej wykładni. Podjęcie stosownej inicjatywy leży w tym wypadku w gestii Ministerstwa Rozwoju i Technologii, które formalnie odpowiada za przepisy dotyczące „Małego ZUS plus”. Poczyniono już w tym kierunku odpowiednie kroki; MRiT przygotowało zmianę przepisu art. 18c ust. 11 pkt 6 u.s.u.s. w ramach projektu ustawy o zmianie niektórych ustaw w celu deregulacji prawa gospodarczego i administracyjnego oraz doskonalenia zasad opracowywania prawa gospodarczego, który został wpisany pod nr UA8 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów.

Z wyrazami szacunku

Z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

Podsekretarz Stanu

/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/